

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemana za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Novi davkarski predlogi.

k. Finančni minister Dunajevski je v prvi seji po praznikih državnemu zboru predložil štiri postavne načrte, po katerih se ima urediti pridobitni in prihodninski davek ter uvesti nov davek na rente in personalni prihodninski davek. Odkar se je uredil gruntni in hišni davek, pokazala se je potreba, da se to zgodi še pri ostalih direktnih davkih, posebno pa, da se k davkoplačevanju pritegnejo še tisti državljani, ki imajo mobilni kapital v rokah in se živé ob obrestih svojih kapitalov, naloženih bodisi v javnih papirjih ali v hranilnicah in na hipotekah, ne da bi od tega imetka plačevali državi kacega davka. Gotovo je velika krivica, če mora revež kmet plačevati po 22 kr. od goldinarja izračunene mu prihodke, če hišni posestnik plača do 40 in več odstotkov, če se nobeden obrtnik ne more odtegniti pridobitnemu davku: tisti premožni ali celo bogati človek pa, ki nema družega dela, nego da striže kupone, bil bi oproščen vsacih doneskov za državo, dasiravno je njemu državnega ustroja najbolj treba, da ga ohrani v njegovem imetku.

Ako se tedaj prihodninski davek skuša urediti, bode temu početju vsakdo pritrdil ter k večjemu različne misli imel o načinu, po katerem se naj to zgodi. Vlada meni to doseči po dvojnem potu: 1. po davku na rente in 2. po rastočem personalnem prihodninskem davku. Kar se tiče rente ali obrestij od glavnice, so nekateri državni papirji že zdaj podvrženi prihodninskemu davku, nekateri pa po postavi za vselej oproščeni vsacega davka. Taki papirji ostanejo tudi za naprej novega davka prosti.

Davek na rente bi tedaj zadel vsakojake dohodke, kateri niso od gruntne, hišne, pridobitne ali poslednje zastopajočega davka neposredno zadeti, torej obresti od državnih, deželnih, okrajnih in občinskih posojil, od delnic, privatnih posojil, dividend, hranilničnih in posojilničnih ulog itd., vendar so zneski v rentah do 300 gld. prosti, ako tisti, ki

uživa rento, nema družih dohodkov. Davek bi znašal 5 do 10 odstotkov, v tem ko gruntni davek znaša do 23 odstotkov, ki se pa vsled raznih prikladnavadno podvoji, tako da kmetu in hišnemu posestniku od 100 gld. čistega dohodka le preostane 50 do 60 gld., rentierju pa bo ostalo od 100 gld. dohodka še 80 do 90 gld., če se namreč na ta davek tudi priklade ne smejo naložiti, kar po postavi ni zabranjeno. Po vladinem proračunu bi davek na rente državi nesel 13 milijonov 493.000 gld., zato bi pa pri dozdajšnjem pridobitnem in prihodninskem davku bilo za 7 milijonov gld. manj prihodka in sploh bi država po novih davkih dobila le za 7,619.000 gld. več prihodkov mimo sedanjih.

Davek na rente je gotovo opravičen, ugovarjati se le dá o njegovi visokosti in o znesku, kateri naj bi ostal davka oproščen. Dalje se je bati, da ne bode kapitalist plačeval večino tega davka, ampak ga navalil na dolžnika in obresti za toliko zvišal, za kolikor ima več davka plačati. Postava sicer izrečno določuje, da so pogodbe, po katerih se dolžniku nalaga plačevanje tega davka, neveljavne, pa treba bo natančnejih in ostrejših določil, da se upniki ne bodo še okorščili s to postavo na škodo dolžnikom.

Personalni prihodninski davek bi imel zadeti vsacega državljanca, ki ima več nego 600 gld. letnih prihodkov. Ne more se tajiti, da po ureditvi in upeljavi vseh drugih direktnih davkov prihodninskih zadene samo take prihodke, za katere že itak vsak državljan davek plačuje, zlasti če se sklone davek na rente in — borsijski davek, na katerega sili večina državnega zbora. Res, da po priloženem načrtu davek ni visok, znašal bo do 700 gld. 2 gld., za 800 gld. 3 gld., za 1000 gld. 4½ gld., za 2000 gld. 14 gold., za 3000 gold. 24 gold., za 10.000 gld. 132 gold., za 100.000 gld. 1500 gold. itd., pa bo večinoma zadel le vse tiste kroge, ki bodo zraven še imeli plačati visoki gruntni in hišni davek. Sam finančni minister ne pričakuje veliko od tega davka in računa, da bo donašal le 3,600.000 gld.

na leto, pa gotovo je ta račun prepesimističen, če se pomisli, s kako strogostjo se bo ravnalo pri naganji davka.

Kar se tiče pridobitnega davka, kateri se tudi ima urediti, zgodi se to posebno z ozirom na takozvane vojskine in prihodninske priklade. Davek tudi zanaprej ne bo višji od sedanjega, uračunali se bodo le v direktni davek gori imenovane priklade.

Vsako uredenje davkov nekoliko oplaši davkoplačevalce, kajti finančni ministri povsod pod to krinko le skušajo povečati državi prihodke. Na državnem zboru je tedaj, da natanjko pretresuje vladine predloge in ne dopušča, da bi se davek tistim povišal, ki ga že tako silno težko plačujejo, to je: kmetom, rokodelcem, obrtnikom in navadnim trgovcem. Sicer se pa tudi pri rentnih dohodkih ne sme preveč pritisniti z davkarskimi kleščami in raji skušati tu in tam kaj prihraniti ter državne troške znižati, kakor vedno in vedno segati v žepe davkoplačevalcev.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 26. januarja.

V zadnji seji jezikovnega odseka državnice vprašal je bil baron Hayden ministra prvosednika, je li ostane on pri svojem mnenju in izjavi z 2. aprila 1881, na kar je grof Taaffe odgovoril, da je povsem še tistega mnenja. Ta izjava pa je bila tedaj izrazila misel, da se vladi sedanji čas ne dozdeva shoden za rešitev jezikovnega vprašanja, nego bi se morale preje sporazumeti razne narodnosti in stranke. Načrti, katere bi utegnili dognati sama večina zbornice, bi bili z ozirom na splošnost jedva koristni in uspešni. Ako pa je čas že prišel, v katerem se more govoriti o sporazumljenji mej strankami in narodnostmi: to naj razsodi odsek sam. Iz teh razlogov da torej vlada v tem vprašanju ne more poprijeti inicijative.

„Deutsche Zeitung“ priporoča ta-le recept za spravo narodov v Avstriji: Slovani naj bi pri-

hočeš, da tebe razveselim. Ako boš vedno tugovala to bo moja smrt. Povej mi, ali hočeš od zdaj biti veselejša?

Gledala ga je še vedno s svojimi črnimi očmi in nemo je sanjala, kmalu pa se malo posmešnila in prikimala z glavo v znamenje, da mu je dovolila. Prijel jo je za roko in poprosil jo za poljub. Ustavljala se mu je rekoč: „Ne, ne, ni treba!“

Silil je še vedno v njo, — a ona se je jela tresti in jokati.

— Jaz sem tvoja ujetnica, z mano narediš lahko kar hočeš, rekla je in ulile so se jej solze. Pečorin mahnil je jezen z roko in odšel je v drugo sobo. Šel sem k njemu. Roki križem držeč korakal je po sobi gori in doli.

— No, ljubi moj, kaj je pa? rekel sem mu.

— To ni ženska, to je demon. A jaz zastavim besedo, ona bo moja.

Zmajal sem z glavo, podal mu roko in odšel.

Drugo jutro poslal je pota v Kislar, da nakupi različnih dragih rečij, perzijskega blaga, drugo stvar dražjo od druge.

LISTEK.

Junak našega časa.

(Roman M. Lermontova posl. J. P.)

Bela.

(Dalje.)

— No, prosim vas, čemu bi neki tako žalovala po domu? Iz trdnjave je ravno tako dobro videla domače gore, kakor iz očetove hiše — in to je zadosti za te divjake. Pečorin jej je tudi prinesel danes to, jutri kaj družega. Prve dni ni hotela sprejeti nikacih daril, katera je prepuščal potem Pečorin njenej tovaršici, da bi jo bolj goreče nagovarjala. Oj, darila! Kaj ne premore pisana cunja pri ženskem srci? . . . Vender pustiva to stvar na strani. Dolgo se je moral boriti Pečorin, da je premagal njena protivljenja — tako dolgo, da se je naučil on tatarski, ona pa ruski. S časom se ga je privadila. Dolgo ga je pogledovala le po strani, in če je pela kako narodno pesnico, bila je otožna, da

mi je bilo večkrat težko pri srci. Jedenkrat bil sem priča nekega dogodjaja, ki ga nikdar ne pozabim. Šel sem slučajno mimo njenega okna, bilo je odprto. Bela sedela je na nizkem stolčku in povešala glavo na prsi; Pečorin stal je pred njo.

Poslušaj me, draga Bela; ker boš tako prej ali slej moja, — zakaj me trpinčiš? Morda ljubiš kakega Čerkesa? Ako ljubiš družega, te brž izpustim.

Ona odkimala je z glavo.

— Ali me morda tako trpeti ne moreš?

Ona je izdihnila.

— Ali ti morda prepoveduje tvoja vera ljubiti me?

Ona je obledela, a zinila ni besedice.

— Verjemi mi, Alah je Bog vseh ljudij, ako on pušča meni, ljubiti tebe tako goreče, tudi tebi ne bo branil ljubiti mene. — Pogledala mu je v obraz, omahovala je še vedno. Njene oči svetile so se kakor goreče oglje.

— Moja draga Bela, nadaljeval je Pečorin, ti vidiš, kako te ljubim. Pripravljen sem storiti kar

poznali nemški jezik državnim ter se upogibali nadvladi nemškega elementa in — sprava je do gnana. Sicer pa sama jako dvomi, da se to že danes ali jutri zgodi: čakati bo treba, da pride „ustavoverna stranka“ zopet na krmilo, njej da je prisojeno končati razpor mej narodnostmi. — Dolgo je potreboval list za ta lek, ali pa ga je iznenada obšla za kratak trenutek senca odkritosrčnosti.

Govorilo se je, da bode vlada že v kratkem predložila načrt izvodilne postave k členu XIX. Temu „Politik“ oporeka in pravi, da se za sedaj samo pododsek „Českega kluba“ bavi z izdelovanjem tega načrta in da se ne dá določiti čas predložitve, ker bodo imeli potem še ostali trije klubi desnice pretresovati ta načrt. Sicer pa trdi, da celo oba osrednja kluba volita po postavnih poti urediti pravice Nenemcev, nego da se oni dražijo z nepotrebnimi privilegijami za Nemce. Kar se pa vlade tiče, je ona moralno prisiljena ne ustavljati se postavi o enakopravnosti, vsaj je Pražák lansko leto z ozirom na to, da se nekatere sodnije vedno še ustavljajo jezikovnim naredbam, objubil, da se ta zadeva postavno reši; a od besede do dejanja je daleč!

Vnanje države.

Vodja ruskih vnanjih zadev Nikolaj Karlovič pl. Giers dospel je v sredo na Dunaj, kjer je bil tako pristržno vzprijet, kakor pred njim še noben rusk državnik. Na kolodvoru pričakovali so ga ruski poslanik knez Lobanov in knez Urussov in grof Osten-Sacken. Zvečer bil je pri knezu Lobanovu dner, kojega sta se udeležila tudi pl. Giers in Kálnoky. Včeraj pa je bil dvorni obed na čast ruskemu gostu. V prvi vrsti konferirala bosta pl. Giers in Kálnoky o podonavskem vprašanju, kajti ruska politika imela je to vprašanje vsikdar za zelo važno. Sicer se bode ta zadeva rešila v Londonu, vendar je potrebno, da so si velelasti jedine v tem, kako se naj bo upognil upor Rumenije. Tudi egiptovsko vprašanje in razpor mej Črnogorci in Albanci bode gotovo prišel na vrsto, sploh pa jima ne bode manjkalo tvarine. Odhod pl. Giersa določen je na soboto zvečer.

Prestolni govor srbskega kralja, s katerim se je sklenila skupščina, poudarja domoljubno pouzdanje skupščinarjev, katero je omogočilo sklep trgovinskih in konsularnih pogojev, s katerimi je Srbija prav za prav še le nehala biti vazalna država; na dalje omenja prestolni govor reform v vseh strokah uprave, ustanovitev nacionalne banke, povzdigo kredita in preustroj vojske. Kralj zahvalil se je skupščini za nje trudoljubivo delavnost. — Pri tveščanosti bili so navzočni ministri, diplomati, senatorji in drugi dostojanstveniki. Galerije bile so natlačene polne; ljudstvo vzprejelo je kralja z živahnim pozdravom.

Francoski ministri obdržujejo pogosto in jako viharne seje; govorilo se je celo o krizi, ker se vojni minister odločno stavi v bran izrednim naredbam za orleanske prince. V komisijonski volitvi dobila je vlada udarec; 177 poslancev je glasovalo za predlog Floquet-a, 160 za prenaredbe vladine in 66 proti vsakemu projektu. — Excesarica Evgenija prišla je bila v ponedeljek v Pariz, kjer jo je na kolodvoru vzprejel Rouher. Prišla je baje, da izreče svoje priznanje princu Napoleonu in konštatuje svojo pravico do bivanja v Franciji. Vzprejela je mnogo obiskovalcev, mej njimi bila sta tudi veliki knez Konstantin in maršal Mac Mahon. Trije bonapartistni poslanci hočejo baje odstopiti, da zadobi princ Jérôme sedež v kamori. Rouher svetoval je cesarici, da kmalu odpotuje. — Pol-

kovnik Robert Orleanski duc de Chartres ima postati generalom. — Ako bi vojni in mornarski ministri odstopila, priporočajo Gambettovci za prvo mesto generala Campenon-a, za drugo pa admirala Payron-a.

Glede **egipskih** zadev so državniki na Dunaji in v Berlinu baje tega mnenja, da se ne bodo udali zahtevam Anglije, da se imajo v Egiptu odstraniti kapitulacije. Naravna posledica tega bi utegnila namreč biti, da potem Porta to isto zahteva za vse druge dežele, kar bi ne bilo brez škode na vzhodu živim Evropcem. Sestavljeni tribunali imajo se v Egiptu na vsak način ohraniti. — Jako zanimljivo mejnarodno pravno vprašanje nastalo je iz protest-note francoske. Gre se namreč za tó, ali pogodba o vskupni kontroli, katero se njega dni sklenili Angleži, Francozi in Egipet, še nadalje obstoji, ako jo dvoje pogojnikov izreče za razrušeno in tretji pa se temu v bran stavi. Od strani Avstrije in Nemčije se na rešitev te zadeve ne bode nič uplivalo; mogoče, da se stvar zaupa posebnemu za to izbranemu razsodišču.

Dopisi.

S slovenskega Štajerja 21. januarja.

[Izv. dop.] (Nujna prošnja do naših gg. poslancev! Slovensko uradovanje!) „Slovenski Narod“ in drugi slovenski časopisi se zadnji čas prav malo s slovenskim uradovanjem pečajo t. j. s predmetom, ki zanimiva vse slovensko občinstvo in mislim da nekoliko tudi sosednje nam Slovane. Mi smo sicer veseli zvedeti novost, da je postavim ljubljanski mestni zbor sklenil poslati peticijo na državni zbor za slovensko uradovanje, da se ustanovi mestna hranilnica, da so Slovenci, in kateri gospodje izmed njih so v deželni šolski svet izvoljen etc., a prav malo nas brigajo druge malovažne podrobnosti. Naj se tedaj bolj v ozir jemlje vprašanja, ki zanimajo vse Slovence.

Kaj je na primer s slovenskim uradovanjem pri sodnijah? Je mar ta stvar tako gladka postala? Marsikdo bi mislil, da, vsaj se od nikoder nikakoršna pritožba ne čuje. O kako bi se ta varal! Birokratiška mašina je ista, kakor je bila pred 18. aprilom 1882. leta t. j. od takrat, ko je bil gospod justični minister, mislim da primoran, izdati znani ukaz, kateri se odlikuje s svojo dolgotjjo in prepohlevno pohlevnostjo. Ali misli gospod justični minister, da je s tem kaj dosegel? Nič, prav nič. Ako so nekaj časa nekatere sodnije slovenske uloge a limine zato odbijale, ker so bile slovenske, in po izdanji navedenega ukaza je zaradi tega sprejemajo, ne smemo te zasluge pripisovati temu ukazu, temveč temu, ker je naša graška nadsodnija izprevidela, da je člen 19. tudi za njo merodajen in da je §. 13. napačno interpretovala. Če je poprej nadsodnija rekla, da za njo ne eksistirajo ministerjalne naredbе, oziroma da se jej na nje ni treba ozirati, bi to tudi še sedaj rekla, kajti naredba od 18. aprila ni družega kot naredba, še prav za prav kot taka bi se ne smela smatrati, ker v njej ni nič novega povedanega, ali kaj tacega, kar je bilo že davno poprej in še mnogokrat prav odločno povedanega.

Tudi je za nas Slovane v blaženi Avstriji jako malo tolažljivo, ako moramo čuti iz ust ministra-Slovana da se ravnopravnost pri sodnijah ne dá izvesti! To je indirektno rečeno, da nas le blažena nemščina zamore zveličati. Gospod pravosodni minister pa se na Hrvatskem in Ogrskem prav lahko osvedoči, da se dá ravnopravnost izpeljati, a biti morajo možje na krmilu, ki znajo biti tudi resni ter zahtevajo, da se **postava** tudi izpoinuje.

Uradniki se tudi za sedanjega gospoda justičnega ministra — naj nam odpusti izraz, katerega hočem rabiti — malo brigajo. Od kod pa to izhaja? Od tod, ker ni enerzije. Ko bi baron Pražák imel barem deseti del tiste enerzije, kakor jo je imel njegov prednik dr. Stremayer, potem bi bila ravnopravnost že davno izvršena. Ali ni to zlobnost in prav uradniška fakijsna nagajivost, da sodnije, brez male izjeme, še danes nimajo slovenskih tiskovin. In vendar je naučni minister že maja m. l. dal zaradi naročitve slovenskih tiskovin dotični ukaz. Kako hoče potem slovenski uradnik, t. j. tak uradnik, ki svoj narod ljubi in njega jezik spoštuje, slovenski uradovati? Ali bode vedno iz svojega žepa slovenske tiskovine plačeval? Vsaka stvar ima svoje meje in to naj si tudi gospodje nemčurski uradniki zapamtijo!

Kedaj bode vendar že prišla tista srečna ura, ko zadobi naš mili narod vsaj iskrico ravnopravnosti? Ali nam bode sl. vlada z „liberalnimi“ Nemci še dolgo naše pravice prikrajševala?

Kako pa je pri naših političnih uradih? Tu pa je pač joj. Tu in tam se nahaja kak uradnik, ki naščino lomi ali pisave jih je malo zmožnih. Pa kaj hočemo, tem gospodom znanje slovenščine — po njihovem mnenju — ne dela časti, ne sili je pa tudi k znanju našega jezika nihče.

Tudi pri davkarjih se ni prav nič na bolje obrnilo in tu bi se vendar kaj dalo učiniti. Skoraj pri vsakej davkarji se nahajajo mlajše, slovenščine popolnoma zmožne moči in tu bi se slovensko uradovanje prav lahko dalo izpeljati; pa kaj hočemo, na celem Štajerskem ne nahajamo davkarije, katera bi bila s slovenskimi tiskovinami preskrbljena. In vendar je finančni minister Dunajevski — Slovan. Tu bi zadostovala jezikovna naredba, katera ne potrebuje družega, nego podpis finančnega ministra in uradovati bi se moralo našemu narodu slovenski, a nemškemu nemški.

Tedaj gospodje poslanci, Vi, ki ste poklicani se v prvi vrsti za pravice svojega naroda potegovati, prosimo Vas nujno, požurite se tam zgoraj, da dobimo to, kar nam gre po postavi, kajti z bremenom naj se nam tudi dá pravica enakosti in slavna vlada mislimo in upamo, da Vam Vaše prošnje ne bode zamogla odreči!

—c.
S Krasa 20. januarja. [Izv. dop.] Celih 14 dnij je bilo treba, predno se je oglašil dopisnik „Edinosti“ na dopis „iz Brkinov“ v „Slovenski Narod“ št. 2 t. l. — Kaj je le delal toliko časa? Da, toliko časa treba, da se toliko skupaj natveze.

— Kaj mislite o tem, Maksim Maksimič? rekel je Pečorin, ko mi je razkazal darila; tem baterijam mislim ne ustavi se nobena azijatska krašotica.

— Vi še ne poznate Čerkesin; one so drugačne kakor Georginke in Tatarke onostran Kavkaza — čisto drugačne; drže se družih običajev in so drugače odgojene.

Pečorin se mi je zasmeljal in začel žvižgati neki marš. A pokazalo se je, da sem jaz imel prav. Darila napravile so le slab utis, — ona bila je zaupnejša, manj divja — to bilo je pa tudi vse. Pečorin sklenil je poskusiti poslednje sredstvo. Nekega jutra osedlal je konja, oblekel se po čerkeski, vzela svoje orožje in šel k njej.

— Bela, rekel je, ti veš kako te ljubim. Odpeljal sem te upajoč, da me boš, ko me boš spoznala, tudi ljubila. A zmotil sem se. Z Bogom! Vse kar tu vidiš, je tvoje, in kadar hočeš, lahko vrneš se k svojemu očetu. Jaz sem zločinec v tvojih očeh in hočem se pokoriti za to. Z Bogom, jaz grem od tod, — kam, tega ne vem. Murda me k sreči kmalu

doleti kaka krogla ali sablja, in konča moje nesrečno življenje. Spominaj se mene, in odpuščaj mi!

Podal jej je roko za slovo. Ona ni prišla roke in molčala je še vedno. Opazoval sem nju skozi odprto okno, težko mi je bilo pri srci. Njena lica so obledela. Ker ni dobil nikakega odgovora, naredil je par korakov proti vratom, tresel se je po vsem životu — in preverjen sem bil — da izpelje svoj načrt, ki si ga je izmislil samo za šalo; kajti bil je čuden človek. Ni še prišel do vrat, ona plane po konci in vrže se mu v naročje. — Verjemite mi, jaz sem se jokal, vi že veste, kaj se to pravi.

Stotnik umolknil je za trenutek.

— Da, reči moram, nadaljeval je stotnik, žal mi je, da me ni nobena ženska tako ljubila.

Ali je sreča trajala dolgo?

— Da, Bela je povedala, da je, odkar je videla prvokrat Pečorina v očetovej hiši, mnogokrat sanjala o njem, da na njo še noben možki ni napravil tacega utisa. In bila sta srečna.

Kako me je goljufalo upanje, vzdihnil sem,

nadejal sem se, da se bo ta povest bolj tragično končala . . .

Ali oče ni nikoli zvedel za svojo hčer?

— Nekaj je sumil, a prepričati se ni imel časa, kajti čez malo dnij zvedeli smo, da je ubit, in sicer tako-le . . .

Jaz postal sem zopet radovednejši.

— Kazbič sumničil je najbrž starega kneza, da je ukral Azamat konja z njegovim dovoljenjem. Jedenkrat čakal ga je tri vrste od vasi, da izpelje svoje maščevanje. Starec vrnil se je domov, ko je že povsod stikal zaman, da bi našel svojo hčer. Bil je že mrak. Njegovi spremljevalci so malo zaostali; žalosten in zamišljen jezdil je knez dalje po potu. Kar plane Kazbič kakor tiger iz grma, skoči na konja knezu za hrbet, ter zabode ga s kinžalom, da se je brž zvrnil s konja. Nekateri domačini, ki so to videli, udrli so jo za njim, a niso ga mogli ujeti.

Tako maščeval se je tedaj za izgubo svojega konja, rekel sem svojemu spremljevalcu, da bi mi povedal dalje to povest.

(Dalje prih.)

Dopisnik je stopil na leco in pridiguje ubogim grešnikom mej učitelji kraškimi, ne da bi bil preje dobro presodil, je-li tudi za to poklican. A še več je storil. Šel je tudi mej zdravnike in napisal nekatere recepte, katerih je on najbolj sam potreben. Takih zdravnikov nam je do sedaj res še manjkalo.

Če bi hoteli ugrabiti — kakor dopisnik „Edinosti“ „Narodovega“ dopisnika zasleduje — kdo bi bil pisal dopis v „Edinost“, ne trebalo bi glavo dolgo razbijati si. Kdo ne pozna onih možiceljnov, koji se s samimi citati iz Kehra e tutti quanti živé in masté; vrabci na strehi jih že poznajo. A po dopisniku iskati nema biti glavna zadača dopisnika, koji hoče popravljati, poučevati. Stvari se mu je držati, mirno in resnično pisati. Kako pa je pogodil dopisnik „Edinosti“ le-to načelo? Ni sluha ni duha o tem, da bi se ga bil držal. Bolje bi pač bilo, da bi takšen dopisnik pero odložil, nego da okolo sebe slepo maha in buta, iki besen.

Kar je pisal dopisnik „Edinosti“, to pa je jako neolikan „stil“, kakeršnega se more posluževati le malo olikana, jako domišljava oseba. Je-li lepo citati „pobalinsk“, „fakinsk“, „šnable“ in druge preprijazne izraze? Kako modrijansko citira Kehra, Schopenhauerja! In takim ljudem marsikdo veruje, da so res modre glave. A kdor prečita omenjeni dopis, ne uide mu, da ne govori kaka pomahana in pri učiteljevanji že osivela glava.

Dopisnik očita „Narodovemu“ dopisniku, da pozna g. Quantschnigga še le od aprila l. l. Čitatelj si je najbrž mislil, da pozna dopisnik „Edinosti“ Quantschnigga Bog vé koliko let že, in vender ga tudi on ne more le malo več nego od aprila l. l. poznati.

Da podaje „Narodovemu“ dopisniku recept: „Govori in piši vedno le resnico itd.“, je velika drznost in ga zavračamo, naj bi se sam le na pol vestno po njem ravnal. Kajti kdo bolj resnici v obraz bije, nego li ravno škandalozni dopisnik „Edinosti“, kateri je — poročajoč o zadnji učiteljski konferenci sežanskega šolskega okraja — objavil, da je g. Quantschnigg v prav gladki slovenščini govoril, ko vender vsakdo vé komur je čast dana poznati ga, da v resnici ni slovenščine zmožen, da jo komaj le slabo lomi in da mu je le nemščina pri srci. Če ga je kdaj „Mir“ hvalil, neverjetno je, da bi bil to g. Einspieler sam storil. Dozdeva se nam, da prihajajo vsa ta hvalisovalna pisma iz jedne in iste mavhe iz Krasa, kakor je tudi v zadnjem listu „Mira“ v nekem kratkem dopisu iz Krasa g. Quantschnigg zopet hvalisan. Sicer čemu hvaliti toliko po listih zasluge — ali nezasluge? Mar, da bi prej ali slej kaka drobtinica za dopisnika odletela? Pri nas skromnih ljudeh velja načelo, naj dela uspeh človeka hvali. Kako je g. Quantschnigg slovenščini prijazen, spričuje njegovo vedenje pri nasvetovanji pedagoških listov. Čujte! Prigovarjal je ta prijatelj slovenščine slovenskim učiteljem na Krasu, naj si naročé rajše „Laibacher Schulzeitung“ in ne goriške „Šole“. Torej isto „Laibacher Schulzeitung“, v kateri so se nahajala zaljubljena pisma nekega kranjskega učitelja. Spomnite se le „Marije Ylchuts“! Vprašamo, kaj-li potrebuje slovenski učitelj nemških pedagoških listov à la „Laibacher Schulzeitung“? Ali se mu je nadalje izobraževati v nemščini ali v slovenščini? Ali se bode nemško učil, da bode potem v slovenščini poučeval v šoli? To je res prava afterpedagogika, kakeršne so, žal! zmožni takšni nadzorniki, kakeršen je kraški, ki, kakor čujemno in vemo, nema prijazne besede za slovenščino, kateremu pa za slovenski narod à la dopisnik „Edinosti“ uneti učitelji hvalo pojó na vse pretege.

Dopisnik pripoveduje tudi, kako je vladal prej mir mej kraškimi učitelji, kako je delal vsak za vse in vsi za vsakega. Lepa reč, mir! Vender tako, da ne bi smel nihče črhni besedice, razen privilegiranih glav. A ko hitro bi se kdo drug drznil — ne ugovarjati, Bog obvaruj, ampak samo skromno svoje mnenje povedati, zadene naj ga „anathema“ modrih dopisujočih glav na Krasu z vsem nadzornikom vred — tistih modrih glav, katerih jedna je tudi oča dopisa „S Sežanskega“ v omenjenem listu. In če je prej tako lep mir vladal mej učitelji na Krasu, če

so se tako bratovsko ljubili, vprašamo: Od kedaj pa se je začel kaliti mir? Prosimo prijaznega odgovora, drugače vam bomo mi pomagali rešiti to vprašanje. A izprašajte vestno svojo kosmato vest in povejte resnico!

Kar piše dopisnik o zaslugah A. L.—a, ne bomo tu razpravljali. Ima li g. A. L. zaslug in koškošnih, o tem gre le jedna sodba od ust do ust po celem Krasu in še drugod. Da ne morejo drugi zavidljivci (sic!) niti fige pokazati, to je res, ker jim ni za to, da bi se jih po listih hvalisovalo za vsako figo; ker ni njih smoter, da bi bile njihove zasluge venčane; ker jim je le za to, da vestno spolnujejo svojo sveto dolžnost.

Tukaj bi pač bilo na mestu, da bi se nekoliko pomenili o dopisnikovem značaji. Tr eba bi bilo objaviti slovenskemu svetu, kakšne značajne „fige“ rasto na Krasu in kdo jih izgojeva, a to pre-pustimo poznejemu času.

Še jedne ne moremo zamolčati. Sili nas na odgovor surovost dopisnika. Iz zanesljivega vira nam je znano, kako se prikupujejo ljudje a la dopisnik „Edinosti“ svojim predstojnikom. Prihranimo si objavljene tacega nesramnega vedenja za drugi čas.

Konečno nam je omeniti še prelepe ljubezni dopisnikove do svojih mlajih kolegov. Ali ga vidite moža (?!), kako se v teh vrstah kaže v svojej nagoti. Ali ga vidite, da je šel mej ovaduhe. Prašal bi pa dopisnika, kaj naj bi se godilo onemu učitelju, koji se pregreši zoper neke §§. — šolskih postav, in ali veje ugoden veter zanj.

Dopisnik Narodov in vsi njegovi somišljeniki nam ne bodo zamerili, če jim podajamo sledeči svet. Predno se lotijo kaj pisati ali govoriti, naj si zagotovijo prijateljstvo — pardon — milost in naklonjenost one malo brojne klike, pred katerimi se baje klanjajo, ali hočejo klanjati celo okrajni nadzorniki. Če ne, preti jim recept, recept, recept, katerih se hrabri dopisnik sam baje zelo boji. Takošne kraške „Robespierre“ treba dobro pokrcati po prstih.

Iz Gorjan 21. januarja. [Izv. dop.] (Nesreča.) Ni še preteklo 14 dni, kar smo poročali žalostno smrt nekega drvarja, že nam je zopet nemila smrt po resnično osupljivem potu, pokosila devo v cvetoči mladosti. V Krnici pri Janezu Pogacarji, po domače Krzetu, imajo pod streho malo sobico, kjer so navadno dekleta, 5 na številu, sple. V soboto 20. t. m. zvečer, predno so šle spat, pa je najstareja dekle Polona, stara blizu 20 let, misleč si večjo gorkoto v sobi obdržati, zaprla pot skozi dimnik z zapiralom; najbrže tudi, ko še ogenj ni čisto pogasnil.

Ko jih drugo jutro gre mati, začudena da nobena tako dolgo ne ustane, klicat, vidi v največjo grozo vse v popolni nezavesti. Kolik strah je obšel stariše, si je lahko misliti, najprej skličejo sosede, da jim jih pomagajo na čisti zrak nositi; tudi po gosp. kaplana J. Štakarja, da pridejo s sv. zakramenti, in po v zdravništvu zvedenega J. Černeta pošljejo, kater ma se je največ zahvaliti, da so mlajše štiri rešili gotove smrti. Omenjeno Polono, ki je ležala v navadni postelji, torej višje nego druge, ki so imele nizke postelje, kjer jo je torej najpred doletel strupeni izpar, ni bilo mogoče več obuditi. Tudi pri vseh drugih bi bilo jednako, da so še kratek čas bile v zaprti sobi.

Stariši! pazite torej bolj, da prvič otroci svojevoljno ne kurijo, drugič pa da se še le, ko ogenj popolnem pogasne, uležajo k počitku.

Domače stvari.

— (Konfiskacija.) Včerajšnja številka našega lista bila je zaplenjena zaradi uvodnega članka „Ein Kommentar ist überflüssig“.

— (Predvčerajšnji ples pri gosp. deželnem predsedniku Winklerji) bil je izredno sijajen in po vseh dostojanstvenikih vojaških in civilnih krogov in po jako lepih in elegantnih damah mnogobrojno obiskovan. O krasnej zabavi, ki je trajala do polu šeste ure zjutraj, je le jeden glas in vsacemu bode ostala v trajnem in radostnem spominu.

— (Ljubljanska Čitalnica.) Na „sijajni ples“ čitalnični v soboto dne 3. februarja 1883 najljudnejše vabi odbor Čitalnice. — Društveniki so vstopnine prosti. Gostje plačajo po 1 gld. — Začetek ob 8. uri zvečer.

— (Za „Sokolovo maskarado“) naproseni smo objaviti odborovo željo, naj bi slavno občinstvo kolikor možno došlo v kostumih, ker to je pri vsakej maskaradi glavna reč in jako pospešuje splošno zabavo. Drugod, po družih mestih, zabranjuje se priti nemaskiranim, pri nas pa se sicer neče kratiti prosta volja, a vender je odbor za vse tiste, ki ne pridejo maskirani, nastavlil kazen 50 kr., katere morajo plačati razen določene ustopnine, iznimše jedino gardedame in gospode častnike. Tedaj, kdor se hoče izogniti tej ne baš znatnej kazni, pride naj kustumiran, v elegantnej, dovtipnej maski.

— (Z Dunaja) se nam piše: Gosp. baron Taufferer je bil včeraj (24. t. m.) od mrtuda zadet, pa k sreči le toliko, da čuti danes samo še neko slabost in onemoglost po levi strani, sicer mu je pa že bolje, vender se bo moral dalje časa odtegniti vsacemu duševnemu delu.

— (Kot dodatek) k Vašej notici o č. g. Gorenjcu, župniku v Adlešičah Vam sporočim veselo novico, da se mu je zaravje zdatno zboljšalo in je vse upanje, da bode blagi in neutrudno delavni gospod še popolno okreval. — Svoja župljanska opravila se ve ne more še opravljati, za to mu pošilja č. g. dekan A. Aleš iz Semiča svojega kaplana na pomoč. — Duhovno je pa gospod vedno še delaven in je pred kratkim dovršil nekovo večje delo.

— (Vojaška godba) domačega 17. pešpolka svirala bode jutri pri trgovskem plesu, ter je plesovni spored iz najprijubljenjših in deloma najnovejših kompozicij sestavljen.

— (Iz Zadra) se poroča, da je v 20. dan t. m. namestnika barona Jovanoviča mlad človek, pripadajoč po vnanosti boljšim stanovom, nagovoril z naslednjo grožnjo: „Ko bi ne bilo tu na obljudenej ulici, bi te umoril!“ Prijeli so ga in pri preiskovanji njegovega stanovanja našli orožje. Narodnjaki trde, da je pristaš irredente, Lahoni pa pravijo, da je bil pijan.

— (Umrli) je gosp. Fran Borghi, okrajni sodnik, oziroma deželne sodnije svetnik v Sežani 23. t. m. zvečer.

— (Častnim občanom) imenovali so občine Lokva, Povir in Štorija na Krasu gosp. Rajka Mahorčiča, nadžupana in posestnika v Sežani, načelnika cestnega odbora, imajitelja zlatega križca za zasluge.

— (Vodjem osrednjega semenišča v Gorici) imenovan je gospod profesor Štefan Kocijančič.

— (Društvo poštarjev iz Kranjske, Primorske in Dalmacije) imelo je včeraj dopoldne ob 10. uri v hotelu „Pri Slonu“ svoj izredni občni zbor. Povod bila je splošna nezadovoljnost z dosedanjim predsednikom poštarjem Draganom iz Bele Peči, kateri je, uvidevši, da si ni znal pridobiti simpatij, da mu marveč od vseh strani nasproti doni stroga in opravičena kritika, odpovedal se predsedništvu. Na njegovo mesto bil je začasno prvomestnikom izvoljen znani narodujak g. Mulej, poštar, župan itd. v Dolenjem Logatci. Na željo mnogih gg. poštarjev bomo obširneje poročali v jednom bodočih listov.

— (Vabilo k besedi,) katero napravi Čitalnica postojinska v svojih prostorih v nedeljo 28. januarja 1883. Spored: 1. A. Nedvčd: „Pozdrav“, možki zbor. 2. Blumlacher: „Starogermanski stopaj“, za 2 citri in kitaro. 3. „Popotnica“, možki zbor. 4. Burka: „Dva gospoda in jeden sluga“. 5. „Janez in Micka“, svirata na citre g. A. in I. Lavrenčič. 6. Šaljiva loterija. 7. Ples. — Začetek točno ob 8. uri zvečer. Ustopnina za ude po 30 kr., z rodbino po 60 kr., za neude po 50 kr., z rodbino 1 gld. — K obilni udeležitvi vabi se uljudno.

— („Viseča pratika“) izdana po gosp. Krajci je v Ljubljani že popolnem razprodana. Iz tega je vidno, da občinstvo razen na okusno obliko in nizko ceno, v prvi vrsti sega po narodnem blagu.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 26. januarja. Nadvojvoda Albrecht obiskal je ministra Giersa. Danes je diner pri Kalnokyji na čast Giersu, kateri v nedeljo odpotuje.

Carigrad 26. januarja. Po poročilih iz Skadra je upanje, da se bode energiji in spretnosti odposlanika Porte, Bedribey-u, posrečilo poravnati vse težave in preprečiti konflikt. Bedribey dobil je od Porte napotek v tem smislu.

Dunaj 25. januarja. V pravosodnem odseku izzval je predlog pododseka, po katerem bi se notarijat in advokatura, iznimši glavna mesta, mogla združiti, živahno debato. Predlog pododseka zavrgel se je naposled z 10 proti 9 glasom. — Giersa je popoldne cesar vzprejel v zasebnej avdijenci, ki je trajala pol ure. Govori se, da je bil vzprejem odličen. Giers obiskal je potem člane cesarske obitelji. Popoldne bil je Giersu na čast diner pri cesarji.

Pariz 25. januarja. Figaro in Gaulois zagotavljata, da poročilo preiskovalnega sodnika v zadevi princa Napoleona končuje s predlogom, da se preiskava ustavi. To poročilo pa bode se objavilo stoprav potem, ko bode zbornica ukrenila o predlogih vlade.

Rim 24. januarja. Valeriani objavil je priziv.

Pariz 24. januarja. Duclerc izjavil je v komisiji, da je predlog Floqueta pretiran in da žali ministerstvo. Billot naglašal je, da je predlog Balua napravil slab utis na vojsko, katere konservativno načelo je nedotakljivost vojaškega dostojanstva. Jutri bode zopet konferenca ministrov in komisije.

Pariz 24. januarja. Bivša cesarica Evgenija odpelje se danes dopoldne zopet na Angleško.

Carigrad 24. januarja. Vest, da so se turški in črnogorski vojaki sprijeli na meji, je neistinita.

Dublin 24. januarja. V državnej pravdi proti Davitt-u, Healy-u in Quim-u bili so obtoženci obsojeni, da morajo položiti varščino (kavcijo), prva dva po 2000, slednji 1000 funtov šterlingov, eventuelno na šestmesečno ječo.

Meteorološko poročilo.

A. V Ljubljani:

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm.
22. jan.	7. zjutraj	741.86 mm.	- 14.6°C	brezv.	jas.	0.00 mm.
	2. pop.	739.15 mm.	- 4.6°C	brezv.	jas.	dežja.
	9. zvečer	740.33 mm.	- 7.6°C	sl. zah.	jas.	
23. jan.	7. zjutraj	739.91 mm.	- 9.8°C	sl. sev.	jas.	0.00 mm.
	2. pop.	740.29 mm.	+ 0.2°C	sl. bur.	d. jas.	snega.
	9. zvečer	740.85 mm.	- 3.8°C	sl. bur.	d. jas.	
24. jan.	7. zjutraj	740.39 mm.	- 7.0°C	sl. vzh.	d. jas.	0.00 mm.
	2. pop.	739.21 mm.	- 6.0°C	m. vzh.	jas.	snega.
	9. zvečer	738.33 mm.	- 5.0°C	m. vzh.	obl.	
25. jan.	7. zjutraj	733.98 mm.	- 6.0°C	z. vzh.	obl.	0.00 mm.
	2. pop.	732.57 mm.	- 3.6°C	z. vzh.	obl.	snega.
	9. zvečer	733.45 mm.	- 3.8°C	brezv.	obl.	

B. V Avstriji sploh:

Zračni pritisk je jel zadnje dni povsod polagoma, toda tako jednako merno padati, da je ostal prejšnji mali razloček mej maksimum in minimom skoro nespremenjen. Vetrovi so ostali sicer glede smeri precej nespremenjeni, pač so pa postali veliko močnejši. Temperatura se je sicer za spoznanje vzdignila, vendar je bila še povsod precej globoko pod normalom; razločki mej maksimum in minimom so ostali stari. Nebo je bilo sicer precej spremenljivo, vendar večinoma jasno; vreme še precej stanovitno, le tu pa tam neznačno sneženo.

Dunajska borza

dné 26. januarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	77 gld.	35 kr.
Srebrna renta	77	75
Zlata renta	95	90
5% marena renta	92	15
Akcije narodne banke	833	—

Izdatelj in odgovorni urednik Makso Armič.

Kreditne akcije	279	90
London	119	95
Srebro	—	—
Napoi.	9	53
C. kr. cekini.	5	65
Nemške marke	58	70
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	118
Državne srečke iz l. 1864	100	168
4% avstr. zlata renta, davka prosta	95	95
Ogrska zlata renta 6%	118	55
4%	85	45
4%	84	80
papirna renta 5%	83	—
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	103	—
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	113
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	119	25
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	98	30
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	105	25
Kreditne srečke	100 gld.	170
Rudolfove srečke	10	20
Akcije anglo-avstr. banke	120	113
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	217	25

Poslano.

Večkrat sem že slišal govoriti, da pustim na Gradu delati. Ker pa lahko skazem, da to ni res, zato temu odločno oporekam

(60—2)

F. J. Škerbinc.

Jutri

trgovski ples.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Galerija se bode ob 7. uri zvečer otvorila. (63)

Na prsih in pljučah bolehnim!

Gespodu **Jul. pl. Trnkoczy-ju**, lekarnarju v Ljubljani, na Glavnem Trgu.

Zamán vporabljal sem pri kašlju in pljučnih bolečinah razna sredstva, dokler nijsem poskusil Vašega **soka iz krajskih planinskih zelišč à 56 kr.**, in z veseljem sem opazil zboljševanje. Blagovolite mi poslati še 3 sklenice.

(41—1)

Spoštovanjem Vaš udani
Josip Malešič v Sisekn.

24. januarja.
Tuji:
Pri **Stonu:** Raspi z Dunaja. — Dražan iz Bele peči. — Sohr iz Brna. — Ansee iz Kriškega. — Rieger z Dunaja.
Pri **Matici:** Miller z Dunaja. — Uman iz Monakova. — Wolf z Dunaja. — pl. Kaltenegger iz Novega Mesta.
Pri **avstrijskem cesarju:** Grlic iz Wac. — Zagorjan iz Cerkljice.

Gostilna z vrtom in kegljiščem

prav blizu Ljubljane se ob sv. Jurji odda v najem. — Natančneje pove iz prijaznosti upravnistvo „Slovenskega Naroda“. (61—1)

Gostilna „pri skalnati kleti“

Glavni trg št. 12,

priporoča slavnemu občinstvu svojo bogato zalogo prav naravnega

istrijskega vina.

Liter rudečega po	32 kr.
„ „ „	36 „
„ „ „	36 „
„ „ „	40 „

bodi si v hiši ali pa tudi za na dom ter se prav toplo priporoča z vso udanostjo

(54—2)

Marija Čebokii.

Naznanilo

slavnim občinskim predstojništvom, krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom.

Podpisani sprejema **gravérska dela** vsake vrste, kakor: **občinske pečate**, bodisi z **modrim** ali **črnim tiskom**, bodisi za **pečatni vosek** ter je izdeluje točno, lepo in cenó.

Uzorna dela so na ogled. Tudi priporoča **barvo** za pečate, modro ali pa črno. in pa shrambico za občinski pečat z blaznico, barvo in čopičem prav lepo prirejeno in cenó.

Optičen zavod

E. REXINGER

v Ljubljani. (62—1)

Naravno, zlatorumeno, najuspešnejše

ribje olje.

Samo ob sebi in naravno iz ribjih jeter tekoče **zlatorumeno ribje olje** je najuspešnejši lek, kakor to mnogostransko potrjuje izkušnja najspretnjših zdravnikov in dobri glas tega leka širi se dan na dan po sijajnih uspehih, ki so se ž njim dognali.

Izredno dobro deluje pri: **škrofeljnih, jetiki, spuščajih, bezgavkah** itd. Jedna mala steklenica 60 kr.; dvojno tolika le 1 gld

To ribje olje prodaja in razpošilja (36—2)

lekarna **Jul. pl. Trnkoczy-ja „pri samorogu“**, v Ljubljani. Mestni trg št. 4.

Razglas

Vodstvo c. kr. priv. uzajemno zavarovalne družbe proti požaru v Gradci najuljudneje naznanja svojim p. n. družbenikom, da se je **uplačevanje društvenine za leto 1883 pričelo s 1. januarjem 1883.** ter se vzprejema vsaki čas ali pri društveni blagajnici, v lastnej hiši Cons. št. 18/20 Sackstrasse v Gradci, ali pa tudi pri okrožnih komisarijatih; v **Ljubljani** pri njenem zastopništvu v **Florijanskih ulicah št. 23.**

Na dalje se naznanja onim p. n. družbenikom, kateri so bili že prvih devet mesecev leta 1881. pri družbi za poslopja zavarovani, so poslej brez prestantka zavarovani ostali, oziroma tudi leta 1883. zavarovani ostanejo, da se jim vsled nasveta upravnega soveta, vzprijetega pri občnem zboru dné 20. junija 1882., iz predbitka, dociljenega v upravniskem letu 1881. pri oddelku za zavarovanje poslopij, povrne 5 odstotkov v rečenem letu uplačane zavarovalnine, da se torej dotičnim p. n. družbenikom donesek za leto 1883. za omenjenih 5 odstotkov zmanjša.

Gradec, meseca januarja l. 1883.

(35—2)

Vodstvo

c. k. priv. uzajemno zavarovalne družbe proti požaru v Gradci.

(Ponatis se ne plača.)